

Forord

«*Vi har tenkt på fremtiden i 200 år*» var slagordet på hjemmesiden til Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo i jubileumsåret 2014. I jubileumsboka er det meningen å se litt på *hvordan* man har tenkt.

Bokarbeidet har bestått i et hovedprosjekt, nemlig å lage en bok med omtale av viktige trekk fra de 200 år, forutgått av delprosjekter for å utdype kildegrunnlaget.

Arbeidet er blitt møtt med stor entusiasme både utenfor og innenfor fakultetet. Mange har kommet med interessant stoff og gode innspill. Som forfatter og prosjektleder er jeg fylt av takknemlighet for dette, men er også naget av dårlig samvittighet overfor dem som har skaffet til veie stoff som det enten ikke er blitt plass til, eller som har falt utenfor de rammene det etter hvert ble nødvendig å sette for oppbyggingen av boka.

Jeg har hatt gleden av å ha hatt gode hjelpere underveis. Herved en takk til dem som har bistått og deltatt ved delprosjektene. Hver enkelt av dem nevnes der disse delprosjektene er omtalt her i boka og for øvrig i publikasjonene som er utgitt underveis.

Ved fakultetsadministrasjonen har seniorrådgiver Mette Groseth Langballe trukket i trådene for å skaffe opplysninger og hun tilkommer stor takk for innsatsen. De takksigelser som i 1989 ble daværende stud. med., nå professor Elin Olaus Rosvold til del for hennes møysommelige etablering av en fortegnelse over disputaser fra 1817 og fram til da (vedlegg 5), gjelder selvsagt uavkortet også i 2014. Seniorrådgiver Ivar Alver ved fakultetet takkes for sitt store arbeid med å sette opp en tilsvarende liste over forsvarte doktordisputaser siden 1989 (vedlegg 6).

I forbindelse med selve bokarbeidet har forsker Gina Fraas Henriksen og spesialpedagog Turid Jensen hjulpet med henholdsvis arkivarbeid og redaksjonell bistand og fortjener stor takk. Mediografiker Unni Fjærestad

ved *07 media* takkes likeledes for engasjement og innsats gjennom lang tid og for godt og fleksibelt samarbeid om å lage bok av stoffet.

Universitetet i Oslo og Det medisinske fakultet er behandlet i historiske framstillinger flere ganger tidligere. Det har vært et poeng med denne boka å trekke fram også nye sider ved historien, slik at de ulike framstillingene kan supplere hverandre. I den anledning har jeg blant annet bevisst forsøkt å velge annet bildestoff enn det som har vært brukt før, der dette har vært mulig. Jeg takker i den anledning prosjektkoordinatorene Ragnhild Dannevig og Anne Vaalund ved fotobasen ved Museum for universitets- og vitenskapshistorie (MUV) på Blindern for god hjelp, både til å finne nye bilder og for at jeg kunne vite hvilke bilder som burde erstattes med andre.

Da jubileumsboka begynte å ta form, fikk jeg fem av mine venner til å stille opp. De leste ulike versjoner av manuskriptet i ulike faser av arbeidet og kom til dels med usminkede tilbakemeldinger, slik gode venner skal gjøre. De påfølgende diskusjonene var interessante og lærte meg mye. Omarbeidelsene og justeringene gjorde utvilsomt resultatet bedre, men jeg tar likevel selv alt ansvar for det som til slutt finnes mellom bokpermene. Jeg er således stor takk skyldig til professorene Stein A. Evensen (indremedisin), Arvid Heiberg (medisinsk genetik), Per Holck (anatomi), Jan Eivind Myhre (historie) og Magne Nylenna (samfunnsmedisin). Vi er fortsatt venner.

Oslo, juni 2014

Øivind Larsen

Figur 2: Det var egentlig ingen selvfølge at det nye, nasjonale universitetet skulle bli lagt til Christiania. Initiativet til å opprette et universitet stammet mest fra Trondheim, der man fra 1760 hadde det som nå heter Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab. Allerede i 1757 var Bergseminaret på Kongsberg opprettet, der man tilbød høyere teknisk utdanning. Kongsberg var derfor på tale som lokalisasjon for det nye universitetet. Christianssand var også nevnt. I hovedstaden var det man hadde av høyere læreanstalt Den frie matematiske Skole i Christiania, opprettet 1750, omdøpt 1798 til Det norske militære Institut med egen bygning fra 1802 – med andre ord det som fra 1904 heter Krigsskolen. Christiania hadde ca. 10 000 innbyggere rundt århundreskiftet 1800. Dette bildet er et av dem som ble laget av den engelske kunstneren John William Edy (1760–1820). Han var på en reise i Norge i 1800 for å lage en bildebok (Boydell's Picturesque Scenery of Norway) som ble utgitt i 1820. Vi ser at Christiania har ganske begrenset utstrekning. Bebyggelsen ligger samlet på odden mellom Bjørvika og Pipervika. I forgrunnen ligger det gamle Oslo. Til venstre er Oslo Hospital, der kirken fra 1794 og hovedbygningen fra 1737 fortsatt eksisterer. Det dengang ganske nye sinnssykehuset, «Dollhuset» fra 1777 (til venstre) er imidlertid borte. Det var så primitivt at det allerede i 1820-årene førte til en oppblomstring av engasjementet for psykiatri i Norge, med Sinnssykeloven av 1848 og Gaustad Asyl fra 1855 som første resultater. Dollhuset ble revet i 1938. (Oslo Museum/IWC.288)